

Collegial-Eidende

for

Danmark og Norge.

Med Kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 38. Den 22 September 1798.

Offentlige Foranstaltninger.

Angaaende den i Nærheden af Danzig græsferende Epidemi, hvorum der ere udbredte ikke saa mistroende Rygter, troe denne Tidendes Udgivere sig besøiede til, at meddele ei alene Indholdet af de, i denne Anledning, til det danske Cancellie, saavel igjennem Departementet for de udenlandske Sager, som General-Land-Økonomi- og Kommerce-Kollegiet, indløbne Beretninger, men og Oplysning om, hvad der fra dette Kollegiums Side, i denne Henseende, er foranstaltet. Under 21 f. M. berettede den danske Konsul i Danzig, at han af et Brev, dat. fra Gallizien, paa Grændsen af ny Rusland, den 10 August, erfarede, at Pesten var udbrudt i Volhynien, ikke langt fra Dubno, i Bønderbyerne Bjalogrod og Ptryz, og i Flekken Verba, og at den yttrede sig med de sædvanlige Pestbylder, dog var der truffet de

Kraf-

kraftigste Forholdsregler imod dens Udbredelse, saavel
 paa Grændsen, som i hele Landet. Under 28 s. M.
 mælder han, at en Jøde i Brodd eller Brodi havde, i
 et Brev til en Kjøbmand i Danzig, meddeelt den Ester-
 retning, at Bønderbyerne Bjalogrod og Prycz, for-
 medelst en der udbrudt epidemisk Sygdom, vare blevne
 afbrændte. Under 1 d. M. skriver han, at ingen Fare
 der var forhaanden; dog anføres et Brev fra Warschau,
 hvori det heder, at det havde sig alvorligere med Pesten,
 end der almindeligviis troedes, og at de Keiserlige havde
 truffet en Kordon ved Niemerov i Gallizien; ligeledes
 beretter han, at en Kjøbmand i Danzig havde haft et
 Brev fra en Jøde i Kasimir, i Voivodskabet Lublin,
 hvori blandt andet anføres, at den keiserlige Kordon, i
 Henseende til Passagen ind i Rusland og ud dersfra, var
 bleven aabnet. Videre heder det dog, at hele den pom-
 merke Kyst, og Egnen vidt omkring Danzig da var
 fri for al Slags Epidemi. Under 4 d. M. beretter be-
 mældte Konsul i Danzig, dels at Kordonen, ifølge
 Breve fra sidstbemældte Jøde til samme Kjøbmand, end-
 da eksisterede, dels ogsaa, at der, i en Skrivelse fra
 Warschau, dat. 30 August, til en anden Kjøbmand i
 Danzig mældtes, at Esterretningerne om den i Dubno
 værende smitsomme Sygdom bekræftedes, at den yttres
 de sig med de sædvanlige Bylder, og at den Syge døde
 paa 3 Dage; ligeledes, at et Par Byer, i hvilke denne
 Sygdom rasede, vare blevne afbrændte, og de beste

For-

Foranstaltninger trufne, saavel i det Keiserlige som Russiske, samt at begge Grændserne vare spærrede. End videre mælder han, at det den 4 d. M. om Formiddagen var blevet berettet til Politi-Magistraten i Danzig, at i Byen Stoblau (4 til 5 Mile derfra), i Danziger Berder, vare døde 2 Mennesker efter 2 Dages Sygdom, hvilke befandtes udslagte med Bylder, og at det 3die Menneske da og var blevet sygt; samt at Borgemeisteren og første Stads-Physikus om Eftermiddagen vilde reise derhen for at undersøge Sygdommen. Samtlige Stiftsbefalingsmænd og Amtmænd bleve derfor, under 15 sidstleden, af det danske Cancellie tilskrevne, at de vilde betyde vedkommende Quarantæne-Kommissioner, at de maatte have deres næieste Opmærksomhed, i Overeensstemmelse med de tilværende Anordninger, henvendte paa de Skibe, som komme fra Danzig og de nærmest deromkring liggende Havne. Ydermere blev Stiftamtmanden i Byen, og Stiftamtmanden over Lysland tilskrevne at foranstalte, at der i Svendborg, i Henseende til Farten derpaa fra Østersøen, og i Stubbekjøping, i Henseende til de igjennem Grønsund seilende og de ved Abelviig ankrende Skibe, ogsaa blev nedsat lige Quarantæne-Kommissioner, som denne Tidende forhen har anmeldt at være foranstaltede paa en Deel Steder i Danmark og Norge, hvor saadant da ansaaes fornødent. Under samme Datum blev og saavel Admiralitets- og Kommisfariats-Kollegiet tilskrevet

at foranstalte Bagstibene og Lotserierne de fornødne Befalinger tillagte, som og Økonomi- og Kommerce-Kollegiet at tillægge Konsulen i Danzig og de nærmest omkringsliggende Handels-Stæder Befaling om, at intet Skib dervfra maa afgaae til de danske Stater, uden at være forsynet med Sundheds-Pas, ligesom det blev paabudet ved Forordn. af 13 Juni 1771.

Under 7 d. M. beretter samme Konsul i Danzig, at Resultatet af ovennævnte Sendelse til Stoblaui er ganske beroligende. Endstjøndt Stadsphysikus ikke veed at give Sygdommen noget Navn, saa har han dog forsikret Magistraten, at den aldeles ei er anstikkende, og at den alene har sin Oprindelse af denne Sommers overordentlige Hede, og af den Mangfoldighed af slet Vand, som er i Berderne, og som Bønderne have druffet. At Bøndebyen ikke er bleven spærret, anseer han for et utvetydigt Bevlis paa, at det ingen Fare har. Det 3die Menneſke, som efter sidste Beretning var blevet sygt, mælder han at være kommet sig igjen, hvorimod 10 andre ere faldne i samme Sygdom.

I Anledning af det kongl. Admiralitets- og Kommissariats-Kollegiums Skrivelser til det danske Cancellie, af 20 og 27 f. M., har dette Kollegium, efter indhentet Betænkning fra Avarantane-Kommissionen, under 15 sidstleden, tilskrevet bemældte Kommission, at da de sidste Efterretninger fra Middelhavet, Vestindien og

Nord

Nordamerika, angaaende Pesten og den gule Feber, ere beroligende, saa kan nu al Opsigt med de derfra kommende Skibe, indtil videre, ophøre.

Da Øster-Risser Byes Repræsentanter, ved Skrivelse til det danske Cancellie af 23 Mai d. A., have ansøgt om, at Byens Territorium maatte, for at afhjælpe den Uorden, som Uvissheden om dens Grundes Strækning forarsager, saavel i Henseende til Skatternes Bestemmelse, som Handelen m. v., foranstaltes udføret paa samme Maade, som ved bemældte Kollegiums Skrivelse, under 12 Januari 1788, blev bestemt for Kjøbstaden Arendal; saa har Cancelliet, under 25 f. M., til nærmere Foranstaltning, tilmaalt det Stiftamtmanden over Christianssand Stift, hvis Betænkning over det Ansøgte var meddeelt, at 1) en Forretning bør afholdes af Fogden, Sorenssriveren, Byfogden og Byens Repræsentanter, i Overværelse af Grundeierne, hvorved med ordentlige Dele-Stene kan blive bestemt, hvorvidt Byens Strækning skal regnes, hvilken Forretning derefter af Stiftet approberes; og 2) da Forordn. af 29 April 1752 befaler: at alle og enhver, der ved Kjøb- og Lade-Stæderne have bebyggede Grunde, skulle af Eierne være meddeelte Grundbreve; saa bør ligeledes alle og enhver i Byen, som ikke have saadanne Grundbreve, strax dermed forsyne sig, og samme til Byfogden

den overlevere, for af ham at blive indførte i den dertil autoriserede Protokol.

Forgivning.

Under 22 Juni d. A. er, igjennem det kongelige Generalitets- og Kommissariats-Kollegium udsærdiget en Anordning, hvorved de tilforn ergangne Reskripter, angaaende visse Feldt-Requisiter, som ethvert Dragon-Quarteer og Infanteri-Lægd i Norge, under Navn af Chambret og Lægds-Equipage, er forbundet til at anskaffe og vedligeholde, deels fornyes, deels nøiere bestemmes; dens væsentlige Indhold er følgende: at da de til adskillige Tider ergangne Reskripter om visse Feldt-Requisiter, som ethvert Dragon-Quarteer og Infanteri-Lægd i Norge, under Navn af Chambret og Lægds-Equipage, er forbundet til at anskaffe og vedligeholde, ikke, i de senere Tider saa nøiagtigen, som de burde, ere blevne efterlevede, hvilket maa have haft sin Aarsag i, at de enten ikke have været alle og enhver bekjendte, eller og, urigtigen forstaaede; saa har Hs. Majestæt, for at forebygge den Uorden og den Misbrug, som heraf kunde flyde, og paa det at Opsidderne af Dragon-Quartererne og Infanteri-Lægderne kunne vide, hvad de til Landets Forsvar og Tjeneste ere pligtige at anskaffe og vedligeholde, saa og paa det de ikke skulde blive udsatte for vilkaarlige Fordringer, fundet for got udtryffeligen, og som en uafvigelig Regel for Fremtiden, at fastsætte

og bestemme: hvad der skal forstaaes ved Chambret og Lægds-Equipage; hvø der skal anskaffe og vedligeholde den, og hvor den skal bevares:

1) Den saa kaldte Lægds-Equipage og Chambret. Sorterne skal ved den norske nationale Armee bestaae af efternævnte Sorter:

a. Ved et Infanteri-Kompagni:

For 4 Lægder: 1 Kobber Feltkjedel med Kasserolle-Paag, fortinnet og med Seildugs-Overtræk, gjør pr. Komp. a 100 Mand 25 Stkr.

— — 1 Rode- eller Proviant-Sæk er pr. Komp. " " " " 25 —

— — 1 Felt-Pre, er pr. Komp. " 25 —

For 1 Lægd: 1 Kalvestinds Mandfel med Læder-Bem, er pr. Komp. 102 —

— — 1 Brød-Tornest af Seildug, ligesaa " " " " " 102 —

b. Ved et Skiløber-Kompagni:

For et Lægd: 1 Par Ekke med Stav og Tilbehør, er pr. Comp. " 102 Stkr.

— — 1 Par Badmels Snees-Sokker, ligesaa " " " " 102 —

— — 1 Kalvestinds Mandfel med Læder-Bem, er " " " 102 —

— — 1 Brød-Tornest af Seildug med Læder-Bem, er " " 102 —

For

For 10 Lægder: 1 Haand-Pre, er pr. Komp. 10 Stk.

— — 1 Sti-Kjelle, er " " 10 —

For 5 Lægder: 1 Proviant-Sæk, er " " 20 —

c. Ved et Dragon Kompagni:

For 1 Dragon-Quarteer: 1 Olieflaske, 1 Børste, 1 Skrabe, 1 Kardetst, 1 Pudsesar, 4 Hestefko med Søm, 1 Sæk til Havre og Hakkelse, 1 Syel med Beegtraad, en Tornøst eller Mulepose af Seildug, med barket Læder i Bunden, og Rem med Spænde, 1 Gri-me med Læder-Skæft, 1 Trendse, 1 Vadmels Hestebakken af 5 Allen, 1 Dækken-Gjord af 2 Allen Gjorda Garn med dobbelte forede Stropper og 2 stoppede Puder, 1 Seildugs Iversæk til Dragonens Vivres, eller Fødevare, 1 Tydie med Foerbaand, 2 Fourageer-Strikfer, 1 Piket-Væl med Ring, 1 Kampeer-Strikke af 4 Favnes Længde, 1 Par Ride-Bædster af sort Læder, hvori bevares Dragonens Lintoi og Chambret-Sager, saavelsom den skarpe Ammunition, for saavidt denne ikke kan rummes i Patron-Tassen.

For 4 Dragon-Quarterer: 1 Hammer, 1 Hovtang, en Knibetang, 1 Pre, 1 Felt-Kjedel af Kopper med Kasserolle-Laag, fortinnet, og med Seildugs Overtræk, 1 Jaae eller Pee.

2) Forbemaeldte Lægds Equipage og Chambret-Corter skal i fredelige Tider anskaffes og vedligeholdes saaledes, at den altid findes i god og tjenstdygtig Stand, af Lægdsmandene og Dragon-Udredene, enhver for sit

sit Lægd og Qvarkeer. Naar en Udmarsch derimod paa kommer, saavelsom og ved inddræffende ulykkelige Hændelser, saasom Ildsvaade, vil Kongen af egen Kasse lade erstatte, hvad af Lægds-Equipagen er forkommet eller blevet ubrugbart, dog at det i sidste Tilfælde under de til Legitimation for den skeete Skade optagende Forhører skulde, ligesom besalet er i Henseende til Munderings-Sorter, der opbrænde paa Lægderne, oplyses og gottgjøres, at endeel af Lægdsmandens øvrige Eiendom tillige af Ilden var fortæret, da det ellers vilde paaligge ham, paa egen Bekostning at forsyne sig med andre Sorter i Stedet for de mistede.

3. Det skal være en bestandig og uforanderlig Regel, at alle de opregnede Sorter, hvilke egentligen kaldes Lægds-Equipage, og af enhver Lægdsmand eller Udræder især for hans Lægd og Qvarkeer anskaffes, skal af ham selv forvares paa hans Gaard, og henlægges paa samme Sted, hvor de Lægdet tilhørende Munderings- og Armatur-Sorter glemmes; derimod skal alt det øvrige af Lægds-Equipagen, som henhører til Chambret-Sorterne, og af flere end et Lægd og Qvarkeer besørjes forsærdiget og vedligeholdt, for Exempel Feltkjedlerne, Ørerne m. v., bevares paa Teltbusene under Kompagni-Chefens nøieste Opsyn og Ansvar.

Blandede Efterretninger.

Ved Rescript til Stifamtmanden over Fyens Stift, af 31 August, er det bevilget, at den Staden Nyborg ved Resolution af 18 April sidstleden paa 10 Aar forundte Forhøielse i Kanal- og Bro-Penge, maa forlænges og vedvare i 36 Aar.

Fra det medicinske Fakultet i Kiel er til det tyffe Cancellie indberettet følgende, angaaende den der herskende Epidemi. Under 4 d. M. mælder Fakultetet, at Blodgangen, i Staden, formindskedes, i Henseende til de Syges Antal, noget, og, i Henseende til dens Tilfælde, mærkeligt, samt at Dødeligheden var ringere. Det samme meente det, vilde og kunne siges om den nærliggende Landsby Brunswiek, dersom ei de mange Quaksalvere hindrede de fra Kiel meddeelte gode Forskrifter. Under 7 d. M. mældes det samme, med det Tillæg, at der næsten syntes at være en Stilstand i Sygdommens Gang, dog at den meer kunde siges at begynde at mærkeligen aftage, især i Staden, saavel i Henseende til de Syges Antal, som Dødeligheden. I Fakultetets Skrivelse af 14 d. M. yttres det samme, og anmærkes, at, naar der i September Maanedes første 13 Dage er måldt 108 Døde, saa maa den største Halvdeel regnes af Landsbysognet, de øvrige til en Trediedeel af Brunswiek-Sogn, og de andre to Trediedele af Kjøbstædsognet; hvilket Fakultetet anfører for at vise Pro-

por:

portionen af de, efter de forskjellige Sogne, i Blodgangen Bortdøde. End videre mælber Fakultetet, at den milde, varme og stille Lust i nogle af de sidste Dage synes at have gjort nogen Afbræk i Sygdommens fortsatte Afstagelse.

Forligelses-Kommissionen for Viborg Amt har til Cancelliet indberettet, at en Person ved Navn Nørre Niels, der tilligemed flere var af Præsten Winther indkaldet for Kommissionen, fordi han havde nægtet at gjøre Høstdag, skal ikke alene have fratrækt Barselsmændene Indkaldelsen, men endog ved sit Møde i Forligelses-Kommissionen, under Forretningen, opført sig usømmeligt.

I den Anledning har Cancelliet, under 11 Sept., tilskrevet Stiftamtmanden over Viborg Stift, paa Justitiens Vegne at lade den Paagjældende tiltale for saadant hans utilladelige Forhold.

Ved Ordre til Amtmanden over Hedemarkens Amt, af 14 Septbr., er det bevilget, at der ved Kongsvinger maa holdes aarligen et tre Dages Marked, der begyndes paa den sidste Onsdag i Oktober Maaned, under Navn i Almanakkerne af Kongsvinger-Marked, paa alle Slags Føde- og Sunl-Barer, samt levende og slagtede, store og smaa Kreaturer.

Ligeledes er det ved Ordre til Amtmanden over Skanderborg Amt, af 11 Septbr. tilladt, at der hvert Aar, den 28 April og 13 September maa, i Lysgaards og Hids Herreder, paa Braarup Hebe, holdes Marked med Kramvarer, samt Heste og Qvæg.

I Generalforsamlingen af Interessenterne i det almindelige Brand-Assurance-Kompagni for Varer og Esfekter, den 13 September, bleve valgte til Repræsentanter:

Konferentsraad og General-Prokureur, Chr. Colbjørnsen.

Justitsraad og Bank-Kommissær Wilkens.

Grosserer Romeis.

Bank-Kommissær Damkier.

Statsraad og Deputeret Lawæh.

Kammerherre og Deputeret, Baron v. Brokborff.

Agent Zinn.

Desuden har Kongen, ved Resolution af 12 Septbr. udnævnt til Tilforordnede:

Brandvæsens-Direktorerne Holm og Bertelsen.

I Repræsentant-Forsamlingen, den 15 Septbr. ere valgte til Kompagniets Direktorer:

Statsraad og Justitiarius Falbe.

Ob r-Krigs-Kommissær Hammerich,
og Administrator Møngs.

Ved Bevilling af 30 Juni sidstleden tillod Hs. Majestæt, at Enken efter forrige Præst for Græse Menighed i Sjælland, Wandahl, maatte beholde Kaldets fulde Indkomster, indtil Successors Kaldsbrevs Datum.

I Anledning heraf er til Cancelliet indkommen en Forespørgsel, om ikke bemældte Indkomster ene bør tilhøre Enken, uden at beregnes den afdøde Wandalls Stervbo til Indtægt. I Gjensvar derpaa har Cancelliet, under 15 Septbr., tilskrevet Biskoppen over Sjællands Stift, at da den udfærdigede Bevilling lyder alene paa Enken, saa følger deraf, at alle de Fordele, som falde i Kaldet, fra Wandens Død og indtil Successors Kaldsbrevs Datum, ene bør komme hende tilgode, uden at noget deraf kan vedkomme eller tilhøre Voets øvrige Massa og Kreditorer eller Arvinger.

Efter igjentagne Forsøg og Penge-Opoffrelser, have Agent Henriques & Sønner ældste indført, ved deres her i Staden havende Lader-Fabrikke, en ny Garvningsmaade, hvorved ei alene spares en betydelig Deel Egebarck, men endog vindes megen Tid, da Barken ved Tilfats af en adstringerende metallisk Salt-Extrakt gjøres saa virksom, at Laderet, endog i bedre Tilstand end forhen, fabrikeres i omtrent en Trediedeel af den Tid, som tilforn efter den almindelige Garvningsmaade dertil medgif. Paa deres bekjendte Tapet-Papir-Fabrikke, forfærdiges ogsaa nu, foruden de hid-

ind-

indtil hafte Sorter, et nyt Slags Papir, hvilket forhen ikke har været forfærdiget andre Steder end i Engelland, under Navn af Satined Paper.

Under Dags Dato har Cancelliet tilskrevet samtlige Stiftamtmand og Amtmand i Norge, at det er opgivet det norske Generalitets-Kollegium at paasee, at de i foranstaaende Anordning af 22 Juni d. A. anførte Lægds Equipage-Sorter nu fuldkomment blive istandsatte, og at det, som endnu maatte mangle, af Vedkommende bliver anskaffet, dog saaledes: at isald det skulde findes alt for byrdefuldt for een eller anden strax at anskaffe det Manglende, dem da dertil maa forundes en Dilation af 2 Aar. Hvorhos bemældte Embedsmænd ere anmodede, i Overeensstemmelse hermed, at foranstalte det Fornødne.

Ledigt Embede.

Under General-Postamtet: Postmester-Embedet i Trondhjem.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 19 September er Sognepræsten til Bøe og Malun, E. A. Colban, udnævnt til Sognepræst for Waagens og Gjemse Menigheder i Nordlandene; Byfogden i Tønsberg, J. Wulfsberg, til Byfoged i Strømsøe, og i hans Sted Vice-Raadmand E. A. Dahl; Byfogden i Slangerup,

gerup, L. Arff, til Byfoged og Politimester i Christiansand; Cancellie-Sekretær, M. Winsnæs til Sørenskriver i Thunøe og Bembe under Aggershuus Stift. Den 21 er den residerende Kapellan til Bissenberg i Fyen, N. E. Obel, konfirmeret til Sognepræst for Karby, Hvidberg og Næsted Menigheder under Aalborg Stift; Kand. Theol. L. Luplau konfirmeret som Personel-Kapellan til Sognekaldet i Rolding.

Under det tydske Cancellie: Den 14 Septbr. er Cand. Theol. N. E. Petersen konfirmeret som Katechet og Diaconus ved Nikolai Kirke paa Føhr, og J. Wohlenberg beskiftet til Stads-Ræmmer i Gylkestad.

Under Generalitetet: Den 14 Septbr. er den ved Prinds Frederiks Regiment til Fods staaende Major v. Heinson efter Ansøgning ansat paa Bartpenge; Fændrik à la suite v. Glad, af den søndensjeldske Skiløber-Bataillon, forflyttet til det nordensjeldske Infanteri-Regiment i lige Qualite; ved Artilleri-Korpsen er Stabs-Kapitain v. Wendel avanceret til virkelig Kapitain og Kompagni-Chef i den efter Ansøgning med Pension dimitterede Kapitain v. Brechwoldts Sted; den karakteriserede Kapitain J. F. E. v. Friboe til Stabs-Kapitain; den karakteriserede Premier-Lieutenant v. Stabel til virkelig Premier-Lieutenant; Second-Lieutenant af 2den Klasse, v. Kierulff til Second-Lieutenant af 1ste Klasse; hvorhos Premier-Lieutenant v. Gerstenberg og Second-Lieutenant v. Manthey resp. er forundt Kapitains

lains og Premier-Lieutenants Karakter; ved den bornholmske Milice er Second-Lieutenant H. J. Ede udnavnt til Premier-Lieutenant i asdøde Schiøtzes Sted, og Second-Lieutenant reformé D. O. Sonne til virkelig Second-Lieutenant, begge ved det 4de Infanteri-Kompagni.

Under General-Toldkammeret: Den 5 Septbr. ere Renteskriveren i det søndensjællandske Toldkontoir under General-Toldkammeret, M. Tost, og Toldforvalteren i Langensfelde, J. Nissen, beskikkede til virkelige Kammerraaeder. Den 12 er Guldmægtigen i det sjællandske Told-Kontoir, A. Junge, udnavnt til Renteskriver i det syenske Told- og Konsumtions-Kontoir; Guldmægtigen i det syenske Kontoir, E. Kornerup, forflyttet i samme Qualitet til det sjællandske og lollandiske Told-Kontoir; Kopiist H. A. K. Hansen til første Guldmægtig, og K. Clemensen til anden Guldmægtig i det syenske Told-Kontoir, og Exam. Jur. M. H. Augsburg til Kopiist i det jydsk Told-Kontoir under General-Toldkammeret.

Under General-Postamtet: Den 14 Sept. er Postskriver E. Hegedahl udnavnt til Kontrolør i Kjøbenhavns danske Brevpost-Kontoir, for at modtage og udlevere de slesvig-holstenske og udenlandske Breve.

Af denne Tidende udgives ugentligen eet Numer, der forsendes med de ridende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertugdømmene.